

(Kruiswegstatie van Sjeff Hutschemakers)

LITURGIE

voor de diensten van de
DRIE DAGEN VAN PASEN

Witte Donderdag

Goede Vrijdag

Stille Zaterdag

Witte Donderdag
28 maart - 19:30 uur
Leidse Binnenstadsgemeente
Ekklesia Leiden

Voorgangers:

ds. Margreet Klokke en ds. Owe Boersma
Ouderling van dienst: Fennand van Dijk
Diaken van dienst: Inge Drijfhout-Geijteman
Organist: Willeke Smits
m.m.v. de Leidse Cantorij o.l.v. Hans Brons

Orgel: 'Toccata prima' (*Girolamo Frescobaldi 1583-1643*)

Ontsteken van de kaarsen

Begroeting door de ouderling van dienst

Aanvangslied: Psalm 67: 1, 3

Stilte

Bemoediging

Kyriegebed

Cantorij : Kyrie 'Uit de Missa Pro Defunctis'

(*Tomas Luis de Victoria 1548-1611*)

Kyrie eleison *Heer, ontferm U.*

Christe eleison *Christus, ontferm U.*

Kyrie eleison *Heer, ontferm U.*

Gemeente gaat staan

Gloria: LB 304 (*allen 1 en 3, cantorij 2*)

Groet: V: De genade van de Heer zij met u!

G: Zijn genade zij ook met u!

Gebed

Schriftlezing: Matteüs 26: 20-35

Lied: LB 559 Overdenking

Cantorij: Psalm 23 'Gott ist mein Hirt',
(Franz Schubert 1797-1828)

Gott ist mein Hirt,
mir wird nichts mangeln.
Er lagert mich auf grüne Weide,
er leitet mich an stillen Bächen,
er labt mein schmachtendes Gemüt,
er führt mich auf rechtem Steige
zu seines Namens Ruhm.
Und wall' ich auch im Todesschatten Tale,
so wall' ich ohne Furcht,
denn du beschüttest mich,
dein Stab und deine Stütze
sind mir immerdar mein Trost.
Du richtest mir ein Freudenmahl
im Angesicht der Feinde zu,
du salbst mein Haupt mit Öle
und schenkst mir volle Becher ein.
Mir folget Heil und Seligkeit
in diesem Leben nach;
Einst ruh' ich ewge Zeit
dort in des Ew'gen Haus.

Nodiging

Cantorij en gemeente gaan naar het koor van de kerk.

Lied: LB 568a 'Ubi caritas' (*cantorij 1x, daarna herhalen met allen*)

Voorbeden, stil gebed

Dankzegging V: Verheft uw harten!
 G: Wij zijn met ons hart bij de Heer.
 V: Laten wij loven de Heer onze God!
 G: Wij loven en prijzen zijn Naam.

Tafelgebed

Cantorij: Sanctus en benedictus uit de Missa Pro Defunctis
(*Tomas Luis de Victoria*)

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth;
Pleni sunt cæli et terra gloria tua. Hosanna in excelsis.
Benedictus, qui venit in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

*Heilig, heilig, heilig de Heer, de God der hemelse machten.
Vol zijn hemel en aarde van uw heerlijkheid. Hosanna in den hoge.
Gezegend Hij die komt in de Naam des Heren.
Hosanna in den hoge.*

Vervolg tafelgebed

Onze Vader, vredegroet, uitdelingswoorden

Tafelgemeenschap

Cantorij: Agnus dei (*Gregoriaans*)

Agnus Dei,
qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.

*Lam Gods,
dat de zonden der wereld wegneemt,
ontferm U over ons.*

Agnus Dei,
qui tollis peccata mundi,
dona nobis pacem.

*Lam Gods,
dat de zonden der wereld wegneemt,
geef ons vrede.*

Jesu dulcis memoria (*Tomas Luis de Victoria*)

Jesu, dulcis memoria,
dans vera cordis gaudia,
sed super mel et omnia,
eius dulcis praesentia.

*O Jezus, uw gedachtenis
Vervukt het hart met lachenis,
Maar honingzoeter zaligheid
Is pas uw aanwezigheid*

Lofpijzing: V: Loof de Heer mijn ziel

G: En al wat in mij is zijn heilige Naam.

V: Want lankmoedig en rijk aan goedertierenheid is de Heer

G: En zijn barmhartigheid kent geen einde!

Schriftlezing: Matteüs 26: 36-39

Cantorij: In monte Olivetti (*Giovanni Martini 1700-1784*)

In monte Oliveti oravit ad patrem:

Pater si fieri potest transeat a me calix iste.

Spiritus quidem promptus est caro autem infirma.

Fiat voluntas tua.

*Op de Olijfberg bad Hij tot de Vader
Mijn Vader, indien het mogelijk is,
laat deze kelk aan mij voorbij gaan.
De geest is wel gewillig
Maar het vlees is zwak
Uw wil geschiede*

Lied: LvdK 180: 1, 2

1. Gethsémane, die nacht moest eenmaal komen.
De Heiland heeft bewust die weg genomen.
Hij laat zijn doel niet los, wijkt niet terzijde,
aanvaardt het lijden.
2. Hoe dichtbij is de hof, waar Gij gewaakt hebt;
verstaanbaar is de klacht, die Gij geslaakt hebt.
Nog leeft de haat, die U kwam overvallen:
zo zijn wij allen.

De tafel wordt afgedekt en ontkleed, de paaskaars wordt weggedragen

Cantorij: *Tristis est anima mea* (uit: Responsoria in Coena Domini),
(*Michael Haydn 1737-1806*)

Tristis est anima mea usque ad mortem:

sustinete hic, et vigilate mecum:

nunc videbitis turbam, quæ circumdabit me.

Vos fugam capietis, et ego vadam immolari pro vobis.

*Ecce appropinquat hora, et Filius hominis tradetur in
manus peccatorum.*

Vos fugam capietis, et ego vadam immolari pro vobis.

*Mijn ziel is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier
en waakt met Mij. Nu zult gij een menigte zien die mij zal omringen.
Gij zult wegvluchten en ik zal gaan om voor u geofferd te worden.
Zie het uur is nabij, en de Mensenzoon zal overgeleverd worden in
de handen van zondaars.*

Ecce vidimus (uit Responsoria in Coena Domini)

(*Michael Hayden*)

Ecce vidimus eum non habentem speciem, neque decorem:

Aspectus ejus in eo non est:

Hic peccata nostra portavit, et pro nobis dolet:

Ipse autem vulneratus est, propter iniquitates nostras:
Cujus livore sanati sumus.

Versus:

Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit,
Cujus livore sanati sumus.

*Ziet, wij zullen hem aanschouwen zonder welgevormdheid en
schoonheid. Nochtans, onze zonden heeft hij op zich genomen,
en onze smarten gedragen. Maar om onze overtredingen werd hij
doorboord, om onze ongerechtigheden verbrijzeld en door zijn
striemen is ons genezing geworden.*

Luthers avondgebed

Orgel: ‘Herzlich tut mich verlangen‘ (*Johannes Brahms, 1833-1897*)

In stilte verlaten wij de kerk

De dienst wordt morgen, op Goede Vrijdag, om 19.00 uur voortgezet.

Goede Vrijdag

29 maart - 19:00 uur

Leidse Binnenstadsgemeente

Voorganger: ds. Margreet Klokke
Ouderling van dienst: Hans Wijntjes
Diaken van dienst: Arjen Bonestroo
Organist: Willeke Smits
m.m.v. de Leidse Cantorij o.l.v. Hans Brons

Lectoren:
Evangelist: Elske Burger
Jezus: Dick van Broekhuizen
Petrus en Judas: Pieter Barnhoorn
de hogepriester en Pilatus: Peter Bakker
het dienstmeisje en de vrouw van Pilatus:
Ans van Broekhuizen
meervoudige stemmen:
Ans en Dick van Broekhuizen en de Leidse Cantorij

Orgel: ‘Herzlich tut mich verlangen’ (Johann Sebastiaan Bach 1685-1750)

Stilte

Lied: Psalm 22.

Gebed

Cantorij: ‘O Jesu Christ, du wahres Licht’
(Johann Sebastiaan Bach 1685-1750)

O Jesu Christ, meins Lebens Licht
Mein Hort, mein trost, mein Zuversicht
Auf erden binich nu ein Gast
Und drückt mich sehr der Sünden Last

*O Jezus Christus, licht van mijn leven,
mijn toeverlaat, mijn troost, mijn vertrouwen,
op aarde ben ik slechts een gast
en de last van mijn zonden drukt zwaar op mij.*

Lezing van het lijdensevangelie naar Matteüs

Matteüs 26: 47-56

⁴⁷Nog voor Hij uitgesproken was, kwam Judas eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een grote, met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters en de oudsten van het volk was gestuurd. ⁴⁸Judas, die Hem zou uitleveren, had met hen een teken afgesproken. ‘Degene die ik kus,’ had hij gezegd, ‘die is het, die moet je gevangennemen.’ ⁴⁹Hij liep recht op Jezus af, zei: ‘Gegroet, rabbi!’ en kuste Hem. ⁵⁰Jezus zei tegen hem: ‘Vriend, ben je daarvoor gekomen?’ Daarop kwamen de mannen naderbij, grepen Jezus vast en namen Hem gevangen. ⁵¹Nu greep een van Jezus’ metgezellen naar zijn zwaard. Hij trok het, haalde uit en sloeg de dienaar van de hogepriester een oor af. ⁵²Daarop zei Jezus tegen hem: ‘Steek je zwaard terug op zijn plaats. Want wie naar het zwaard grijpt, zal door het zwaard omkomen. ⁵³Je weet toch dat Ik mijn Vader maar te hulp hoeft te roepen of Hij stelt Mij onmiddellijk meer dan twaalf legioenen engelen ter beschikking. ⁵⁴Maar hoe zouden dan de Schriften in vervulling gaan, waar staat dat het zo moet gebeuren?’ ⁵⁵Toen zei Jezus tegen de mannen: ‘U bent er met zwaarden en knuppels op uit getrokken om Mij te arresteren, alsof Ik een misdadiger ben! Dagelijks was Ik in de tempel om onderricht te geven, en toen hebt u Me niet gevangengenomen; ⁵⁶maar dit alles gebeurt omdat de geschriften van de profeten in vervulling moeten gaan.’ Daarop lieten alle leerlingen Hem in de steek en vluchtten weg.

Lied: LB 561: 1, 2 (cantorij), 3, 4, 5

Matteüs 26: 57-68

⁵⁷De mannen die Jezus gevangengenomen hadden, leidden Hem voor aan Kajafas, de hogepriester bij wie de schriftgeleerden en de oudsten bijeengekomen waren. ⁵⁸Petrus volgde Hem op een afstand tot op de binnenplaats van het huis van de hogepriester; daar ging hij tussen de knechten zitten om te zien hoe het zou aflopen. ⁵⁹De hogepriesters en het hele Sanhedrin probeerden Jezus met behulp van een valse getuigenverklaring ter dood te veroordelen, ⁶⁰maar dat lukte hun niet; hoewel zich vele valse getuigen meldden. Ten slotte meldden er zich twee ⁶¹die zeiden: 'Die man heeft gezegd: "Ik kan de tempel van God afbreken en in drie dagen weer opbouwen."' ⁶²De hogepriester stond op en vroeg Hem: 'Geeft U geen antwoord op wat deze getuigen tegen U inbrengen?' ⁶³Maar Jezus bleef zwijgen. De hogepriester zei: 'Ik bezweer U bij de levende God: zeg ons of U de messias bent, de Zoon van God.' ⁶⁴Jezus antwoordde: 'U zegt het. Maar Ik zeg tegen u allen hier: vanaf nu zult u de Mensenzoon zien zitten aan de rechterhand van de Machtige en Hem zien komen op de wolken van de hemel.' ⁶⁵Hierop scheurde de hogepriester zijn kleren en hij riep uit: 'Hij heeft God gelasterd! Waarvoor hebben we nog getuigen nodig? U hebt nu zelf zijn godslastering gehoord. ⁶⁶Wat denkt u?' Ze antwoordden: 'Hij is schuldig en verdient de doodstraf!' ⁶⁷Daarop spuwden ze Hem in het gezicht en sloegen Hem. Anderen stompten Hem ⁶⁸en zeiden: 'Profeteer dan maar eens voor ons, messias, wie is het die Je geslagen heeft?'

'Cantorij: 'Wer hat dich so geschlagen' (*Johann Sebastiaan Bach*)

Wer hat dich so geschlagen
mein Heil und dich mit Pflagen
so übel zugereicht?
Du bist ja nicht ein Sünder,
Wie wir und uns`re Kinder,
Von Missetaten weisst du nicht.

Matteüs 26: 69-75

⁶⁹Petrus zat buiten, op de binnenplaats. Er kwam een dienstmeisje naar hem toe, dat zei: 'Jij hoorde ook bij die Jezus uit Galilea!' ⁷⁰Maar hij ontkende dat met klem, zodat allen het konden horen: 'Ik weet niet waar je het over hebt.' ⁷¹Toen hij wegliep naar het poortgebouw, zag een ander meisje hem. Ze zei tegen de omstanders: 'Die man hoorde bij Jezus van Nazaret!' ⁷²En opnieuw ontkende hij en zwoer: 'Echt, ik ken de man niet!' ⁷³Even later kwamen de omstanders naar Petrus toe, ze zeiden: 'Jij bent wel degelijk een van hen, trouwens, je accent verraadt je.' ⁷⁴Daarop begon hij te vloeken en te zweren: 'Ik ken die man niet!' En meteen kraaide er een haan. ⁷⁵Toen herinnerde Petrus zich wat Jezus gezegd had: 'Nog voor de haan gekraaid heeft, zul jij Mij driemaal verloochenen.' Hij ging naar buiten en huilde bitter.

Cantorij: ‘Bin ich gleich von dir gewichen’ (*Johann Sebastiaan Bach*)

Bin ich gleich von dir gewichen,
Stell ich doch mich wieder ein;
Hat uns doch dein Sohn verglichen
durch sein Angst und Todespein.
Ich verleugne nicht die Schuld,
aber deine Gnad und Huld
ist viel grösser als die Sünde
die ich stets bei mir befinde

Matteüs 27: 1-5

¹De volgende ochtend vroeg namen alle hogepriesters met de oudsten van het volk het besluit Jezus ter dood te brengen. ²Nadat ze Hem geboeid hadden, leidden ze Hem weg en leverden Hem over aan Pilatus, de gouverneur. ³Toen Judas, die Hem had uitgeleverd, zag dat Jezus ter dood veroordeeld was, kreeg hij berouw. Hij bracht de dertig zilverstukken naar de hogepriesters en oudsten terug ⁴en zei: ‘Ik heb een zonde begaan door een onschuldige uit te leveren.’ Maar zij zeiden: ‘Wat gaat ons dat aan? Zie dat zelf maar op te lossen!’ ⁵Toen smet hij de zilverstukken de tempel in, vluchtte weg en verhing zich.

Cantorij: ‘Judas mercator pessimus’

(*5. uit Responsoria in Coena Domini - Michael Haydn*)

Judas mercator pessimus
osculo petiit Dominum:
Ille ut agnus innocens
non negavit Judae osculum:
Denariorum numero
Christum Judaeis tradidit.
Melius illi erat,
si natus non fuisset.

*Judas, die vuile geldwolf
ging de Heer te lijf met een kus;
Als een onschuldig lam
wees hij de kus van Judas niet af.
Voor een handvol geld
leverde hij Christus over aan de joden.
Beter ware het
dat hij niet geboren was.*

Matteüs 27: 6-14

⁶De hogepriesters verzamelden de zilverstukken en zeiden tegen elkaar: ‘We mogen ze niet bij de tempelschat voegen, aangezien het bloedgeld is.’ ⁷Ze besloten er de akker van de pottenbakker mee te kopen, die dan als begraafplaats voor vreemdelingen kon dienen. ⁸Daarom heet die akker tot op de dag van vandaag de Bloedakker. ⁹Zo ging in vervulling wat gezegd is door de profeet Jeremia: ‘En ze verzamelden de dertig zilverstukken, het bedrag waarop Hij geschat was en dat ze hadden bepaald met de kinderen van Israël, ¹⁰en ze betaalden er de akker van de pottenbakker mee, zoals de Heer mij had opgedragen.’

¹¹Toen Jezus voor de gouverneur stond, stelde deze Hem de vraag: ‘Bent U de

koning van de Joden?’ Jezus zei: ‘U zegt het.’¹²Maar op de beschuldigingen die de hogepriesters en oudsten tegen Hem inbrachten, antwoordde Hij niet één keer.
¹³Daarop zei Pilatus tegen Hem: ‘Hooft U niet wat deze getuigen allemaal tegen U inbrengen?’¹⁴Hij gaf op geen enkele beschuldiging enig weerwoord, wat de gouverneur zeer verwonderde.

Cantorij: ‘Befiehl du deine Wege’ (*Johann Sebastiaan Bach*)

Befiehl du deine Wege
und was dein Herze kränkt.
Der allertreusten Pflege
des, der den Himmel lenkt.
Der Wolken, Luft und Winden
gibt Wege, Lauf und Bahn.
Der wird auch Wege finden
da dein Füß gehen kann.

Matteüs 27: 15-26

¹⁵Nu had de gouverneur de gewoonte om op het pesachfeest één gevangene vrij te laten, en die door het volk te laten kiezen.¹⁶Er zat toen een beruchte gevangene vast, die Jezus Barabbas genoemd werd.¹⁷En dus vroeg Pilatus hun, toen ze daar waren samengestroomd: ‘Wie wilt u dat ik vrijlaat, Jezus Barabbas of Jezus die de messias wordt genoemd?’¹⁸Hij wist namelijk dat ze Hem uit afgunst hadden uitgeleverd.¹⁹Terwijl hij op de rechterstoel zat, werd hem een boodschap van zijn vrouw gebracht: ‘Laat je niet in met die rechtvaardige! Om Hem heb ik namelijk vannacht in een droom veel moeten lijden.’²⁰Ondertussen haalden de hogepriesters en de oudsten het volk over: ze moesten om Barabbas vragen, en Jezus laten doden.²¹Weer nam de gouverneur het woord en hij vroeg opnieuw: ‘Wie van de twee wilt u dat ik vrijlaat?’ ‘Barabbas!’ riepen ze.²²Pilatus vroeg hun: ‘Wat moet ik dan doen met Jezus die de messias wordt genoemd?’ Allen antwoordden: ‘Aan het kruis met Hem!’²³Hij vroeg: ‘Wat heeft Hij dan misdaan?’ Maar ze schreeuwden alleen maar harder: ‘Aan het kruis met Hem!’²⁴Toen Pilatus inzag dat hij niets bereikte, maar dat er zelfs een opstand dreigde uit te breken, liet hij water brengen, waste ten overstaan van de menigte zijn handen en zei: ‘Ik ben onschuldig aan de dood van deze man. Zie het zelf maar op te lossen.’²⁵En heel het volk antwoordde: ‘Laat zijn bloed ons maar worden aangerekend, en onze kinderen!’²⁶Daarop liet Pilatus Barabbas vrij, maar Jezus leverde hij uit om gekruisigd te worden, nadat hij Hem eerst nog had laten geselen.

Vóór het begin van de kruisweg staan wij stil, terwijl de cantorij zingt:

Uit: *Membra Jesu Nostri* : “Ad Faciem” (*Dietrich Buxtehude 1637-1707*)

Illustra faciem tuam super servum tuum,
salvum me fac in misericordia tua

*Laat uw gelaat stralen over mij, uw knecht,
en verlos mij door uw genade. (Psalm 31:17)*

Salve, caput cruentatum,
totum spinis coronatum,
conquassatum, vulneratum,
arundine verberatum
facie sputis illita

*Gegroet hoofd vol bloed,
rondom met doornen gekroond,
gekneusd, gekwetst,
geslagen met een rietstok,
het gezicht besmeurd met speeksel.*

Cum me jubes emigrare,
Jesu care, tunc appare,
o amator amplectende,
temet ipsum tunc ostende
in cruce salutifera.

*Als U me beveelt deze wereld te verlaten,
lieve Jezus, verschijn dan aan me,
o, Gij liefdevolle, die ik omarmen wil.
Verschijn dan in eigen persoon,
op het redding brengend kruis.
Amen Amen*

Matteüs 27: 27- 44

²⁷De soldaten van de gouverneur namen Jezus mee naar het pretorium en verzamelden de hele cohort om Hem heen. ²⁸Ze kleedden Hem uit en deden Hem een scharlakenrode mantel om, ²⁹vlochten een kroon van doorntakken en zetten die op zijn hoofd. Ze gaven Hem een rietstok in zijn rechterhand en vielen voor Hem op de knieën. Spottend zeiden ze: ‘Gegroet, koning van de Joden,’ ³⁰en ze spuwden op Hem, paktten Hem de rietstok weer af en sloegen Hem op het hoofd. ³¹Nadat ze Hem zo hadden bespot, trokken ze Hem de mantel uit, deden Hem zijn kleren weer aan en leidden Hem weg om Hem te kruisigen.

³²Bij het verlaten van het pretorium troffen ze een man uit Cyrene die Simon heette, en hem dwongen ze het kruis te dragen. ³³Zo kwamen ze bij de plek die Golgota genoemd werd, wat ‘schedelplaats’ betekent. ³⁴Ze gaven Jezus met gal vermengde wijn, maar toen Hij die geproefd had, weigerde Hij ervan te drinken. ³⁵Nadat ze Hem gekruisigd hadden, verdeelden ze zijn kleren onder elkaar door erom te dobbelen, ³⁶en ze bleven daar zitten om Hem te bewaken. ³⁷Boven zijn hoofd bevestigden ze de aanklacht, die luidde: ‘Dit is Jezus, de koning van de Joden’.

³⁸Daarna werden er naast Hem twee misdadigers gekruisigd, de een rechts van

Hem, de ander links. ³⁹De voorbijgangers keken hoofdschuddend toe en dreven de spot met Hem: ⁴⁰‘Jij was toch de man die de tempel kon afbreken en in drie dagen weer opbouwen? Als Je de Zoon van God bent, red jezelf dan en kom van dat kruis af!’ ⁴¹Ook de hogepriesters, de schriftgeleerden en de oudsten maakten zulke spottende opmerkingen: ⁴²‘Anderen heeft Hij gered, maar zichzelf redden kan Hij niet. Hij is toch koning van Israël? Laat Hij dan nu van het kruis afkomen, dan zullen we in Hem geloven.’ ⁴³Hij heeft zijn vertrouwen in God gesteld, laat die Hem nu dan redden, als Hij Hem tenminste goedgezind is. Hij heeft immers gezegd: ‘Ik ben de Zoon van God.’ ⁴⁴Precies zo beschimpten Hem de misdadigers die samen met Hem gekruisigd waren

Lied: LvdK 177: 1, 2

1. Leer mij, o Heer, uw lijden recht betrachten,
in deze zee verzinken mijn gedachten:
o liefde die, om zondaars te bevrijden,
zo zwaar moest lijden.
2. 'k Zie U, God zelf, in eeuwigheid geprezen,
tot in de dood als mens gehoorzaam wezen,
in onze plaats gemarteld en geslagen,
de zonde dragen.

Matteüs 27: 45 - 56

⁴⁵Rond het middaguur viel er duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. ⁴⁶Aan het einde daarvan, in het negende uur, riep Jezus met luide stem: ‘Eli, Eli, lema sabachtani?’ Dat betekent: ‘Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?’ ⁴⁷Toen de omstanders dat hoorden, zeiden enkelen van hen: ‘Hij roept om Elia!’ ⁴⁸Meteen kwam er uit hun midden iemand toegesneld die een spons pakte en in water met azijn doopte. Hij stak de spons op een stok en probeerde Hem te laten drinken. ⁴⁹De anderen zeiden: ‘Laten we nu maar eens zien of Elia Hem komt redden.’ ⁵⁰Jezus riep opnieuw, luidkeels, en gaf de geest. ⁵¹Op dat moment scheurde in de tempel het voorhangsel van boven tot onder in tweeën, en de aarde beefde en de rotsen spleten. ⁵²De graven werden geopend en de lichamen van veel gestorven heiligen werden tot leven gewekt; ⁵³na Jezus’ opstanding kwamen ze uit de graven, gingen de heilige stad binnen en verschenen aan een groot aantal mensen. ⁵⁴Toen de centurio en degenen die met hem Jezus bewaakten de aardbeving voelden en merkten wat er gebeurde, werden ze door een hevige angst overvallen en zeiden: ‘Hij was werkelijk Gods Zoon.’ ⁵⁵Vele vrouwen, die Jezus vanuit Galilea gevolgd waren om Hem te dienen, stonden van een afstand toe te kijken. ⁵⁶Onder hen bevonden zich Maria van Magdala, Maria, de moeder van Jakobus en Josef, en de moeder van de zonen van Zebedeüs.

Cantorij: LvdK 177: 7

Laat mij, o Heer, uw wond're wijsheid prijzen,
dwaasheid en ergernis voor wereldwijzen,
laat mij uw kruis dat sterken zwakheid noemen
als sterkte roemen.

Matteüs 27: 57- 61

⁵⁷Toen de avond gevallen was, arriveerde er een rijke man die uit Arimatea afkomstig was. Hij heette Josef en was ook een leerling van Jezus geworden. ⁵⁸Hij meldde zich bij Pilatus en vroeg hem om het lichaam van Jezus. Hierop gaf Pilatus bevel het aan hem af te staan. ⁵⁹Josef nam het lichaam mee, wikkelde het in zuiver linnen ⁶⁰en legde het in het nieuwe rotsgraf dat hij voor zichzelf had laten uithouwen. Daarna rolde hij een grote steen voor de ingang van het graf en vertrok. ⁶¹Maria van Magdala en de andere Maria gingen tegenover het graf zitten en bleven daar achter.

Lied: LB 590: 1, 2, 4

Terwijl de gemeente naar het hoogkoor gaat zingt de cantorij:

Miserere mei (*Gregorio Allegri 1582-1652*)

Psalm 51 de verzen 3-4 en 17-21

Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam; et secundum multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea, et a peccato meo munda me.

Domine, labia mea aperies, et os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique; holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus; cor contritum et humiliatum, Deus, non despicias.

Benigne fac, Domine, in bona voluntate tua Sion, ut ædificentur muri Jerusalem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes et holocausta; tunc imponent super altare tuum vitulos.

Wees mij genadig, o God! naar Uw goedertierenheid; delg mijn overtreding uit, naar de grootheid Uwer barmhartigheden.

Was mij wel van mijn ongerechtigheid, en reinig mij van mijn zonde.

Heere, open mijn lippen, zo zal mijn mond Uw lof verkondigen.

Want Gij hebt geen lust tot offerande, anders zou ik ze geven; in brandofferen hebt Gij geen behagen.

De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen

hart zult Gij, o God! niet verachten.

Doe wel bij Sion naar Uw welbehagen; bouw de muren van Jeruzalem op.
Dan zult Gij lust hebben aan de offeranden der gerechtigheid, aan
brandoffer en een offer, dat gans verteerd wordt; dan zullen zij varren
offeren op Uw altaar.

Beklag Gods, met LB 547 (*refrein*)

V: Mijn volk wat heb Ik u misdaan
of waarmee heb Ik u bedroefd?
Ik heb de aarde voor de dag geroepen
en aan uw handen toevertrouwd,
maar van mijn tuin is een wildernis gemaakt,
mijn levenswerk wordt een dodenakker.
Waarom laten jullie dit toe?

Ik heb mij laten kennen als een bevrijder,
de bondgenoot van alle onderdrukten,
maar tallozen worden getergd en geteisterd
door terreur en tirannie.
Waarom laten jullie dit toe?

A: Kyrie eleison!

refrein:

Ky - ri - e e - lei - son, wees met ons be - gaan,
doe ons weer ver - rij - zen uit de dood van - daan.

V: Ik heb u met overvloed gezegend,
met dagelijks brood en meer dan dat,
maar op mijn akker sterven mensen onverzadigd
en kinderhanden blijven ongevuld.
Waarom laten jullie dit toe?

Ik heb mijn woord aan u gegeven
en mijn hartsgeheimen toevertrouwd,
maar afgoden vinden overal gehoor
en mensen kiezen doodlopende wegen.
Waarom laten jullie dit toe?

A: Kyrie eleison! (*refrein*)

V: Ik heb mijn eigen Zoon tot u gezonden,
mijn sprekend evenbeeld, mijn uitgestrekte hand,
maar Hij is afgewezen, uitgestoten,
vernederd tot de laagste dood.

Ik heb Hem bij u teruggebracht,
de levende, de bron van alle leven,
maar Hij gaat dood aan alle kruisen
waaraan mijn mensen worden vastgespijkerd.
Waarom laten jullie dit toe?

A: Kyrie eleison! (*refrein*)

V: Mijn volk, wat heb Ik u misdaan
of waarmee heb Ik u bedroefd?
Ik heb u gezocht als mijn kostbaarste sieraad,
Ik heb u bewaard in mijn hand, in mijn hart,
Ik heb u mijn trots, mijn Zoon, geofferd.
Wat had Ik nog meer moeten doen
dat Ik niet heb gedaan?

A: Kyrie eleison (*refrein*)

Wij bidden met elkaar het Onzevader

Cantorij: ‘Um unseren Sünden Willen’
(*Felix Mendelssohn Bartholdy 1809-1847*)

Um unsrer Sünden willen hat sich Christus erniedriget,
und ist gehorsam geworden bis zum Tode am Kreuze;
darum hat Gott ihn erhöht, und ihm einen Namen gegeben,
der über alle Namen ist.
Halleluja!

Orgel: ‘Pari interval’ (*Arvo Pärt, geb. 1935*)

In stilte verlaten wij de kerk

De dienst wordt morgen, in de Paasnacht, om 21.00 uur voortgezet

Preek en gebeden worden a.s. dinsdag op de website van de Leidse Binnenstadsgemeente geplaatst. U kunt ze daar, wanneer u wilt, nog eens nalezen.

Wanneer u naar aanleiding van de inhoud van de dienst een **gesprek** wilt met de voorganger, kunt u contact met haar opnemen via:
klokke@leidsebinnenstadsgemeente.nl of 06-48228505.

Informatie over de LBG vindt u op:
www.leidsebinnenstadsgemeente.nl.
Daar kunt u zich ook abonneren op de nieuwsbrief.

Stille Zaterdag
Paaswake
30 maart - 21:00 uur
Ekklesia Leiden
Leidse Binnenstadsgemeente

Voorganger: Roosmarijn Goldbach
Piano: Stanislav Jar
Orgel: Hans Lippens
Leden van de Schola Cantorum o.l.v. Rens Tienstra

NACHT

Lied: Hoe ver is de nacht?

Welkom en inleiding

WAKEN EN WACHTEN

Schepping

Genesis 1:1-5 (NBV-21, met een wijziging)

In een begin schiep God de hemel en de aarde. De aarde was woest en doods, duisternis lag over de oervloed, en over het water zweefde Gods geest. God zei: 'Laat er licht zijn,' en er was licht. God zag dat het licht goed was, en Hij scheidde het licht van de duisternis; het licht noemde Hij dag, de duisternis noemde Hij nacht. Het werd avond en het werd morgen. De eerste dag.

Genesis 1:11-13 (NBV-21)

God zei: 'Laat overal op aarde jong groen ontkiemen: zaadvormende planten en alle soorten bomen die vruchten dragen met zaad erin.' En zo

gebeurde het. De aarde bracht jong groen voort: alle soorten zaadvormende planten en alle soorten bomen die vruchten droegen met zaad erin. En God zag dat het goed was. Het werd avond en het werd morgen. De derde dag.

Genesis 1: 20-26

God zei: ‘Laat het water wemelen van levende wezens, en laten er boven de aarde, langs het hemelgewelf, vogels vliegen.’ En God schiep de grote zee-monsters en alle soorten levende wezens waarvan het water wemelt en kri-oelt, en alle soorten vogels, alles wat vleugels heeft. En God zag dat het goed was. God zegende ze met de woorden: ‘Wees vruchtbaar en word talrijk en vul het water van de zee. En ook de vogels moeten talrijk worden, overal op aarde.’ Het werd avond en het werd morgen. De vijfde dag.

God zei: ‘Laat de aarde alle soorten levende wezens voortbrengen: alle soorten vee, kruipende dieren en wilde dieren.’ En zo gebeurde het. God maakte alle soorten in het wild levende dieren, alle soorten vee en alle soorten dieren die op de aardbodem rondkruipen. En God zag dat het goed was. God zei: ‘Laten Wij mensen maken die ons evenbeeld zijn, die op Ons lijken...’

Gebed en moment van stilte

Lied: Ten dage dat hij maakte

Ondergang en nieuwe belofte

Genesis 6:5-8 (NBV-21)

De ENE zag dat de mensen op aarde zeer slecht waren: alles wat ze uitdachten was steeds even slecht. Hij kreeg er spijt van dat Hij mensen had gemaakt; Hij was tot in het hart gegriefd. ‘Ik zal de mensen die Ik geschapen heb van de aarde wegvagen,’ zei Hij, ‘en met de mensen ook het vee, de kruipende dieren en de vogels, want Ik heb er spijt van dat Ik ze heb gemaakt.’ Alleen Noach was Hij goedgezind.

Genesis 7:17-23 (NBV-21)

De vloed overstroomde de aarde veertig dagen lang. Het water steeg en de ark werd opgetild, zodat hij van de aarde loskwam. Het water op aarde nam steeds maar toe, hoger en hoger steeg het, en de ark dreef op het water. Het water bleef voortdurend toenemen, zelfs de hoogste bergen kwamen onder te staan. Tot vijftien el daarboven reikte het water, de bergen stonden helemaal onder. Alles wat op aarde leefde, kwam om: de kruipende en de krioe-lende dieren, de vogels, het vee, de wilde dieren, en ook alle mensen. Alles

wat op het land leefde en waarin levensadem was vond de dood. Alles wat op aarde bestond werd weggevaagd: de mensen, het vee, de kruipende dieren en de vogels, ze werden van de aarde weggevaagd. Alleen Noach bleef over, met alles wat bij hem in de ark was.

Genesis 9: 11-16 (NBV-21)

Ik sluit met jullie dit verbond: nooit weer zal alles wat leeft door het water van een vloed worden uitgeroeid, nooit weer zal er een zondvloed komen om de aarde te vernietigen. En dit,' zei God, 'zal voor alle komende generaties het teken zijn van het verbond tussen Mij en jullie en alle levende wezens bij jullie: Ik plaats mijn boog in de wolken; die zal het teken zijn van het verbond tussen Mij en de aarde. Wanneer Ik wolken samendrijf boven de aarde en in die wolken de boog zichtbaar wordt, zal Ik denken aan mijn verbond met jullie en met al wat leeft, en nooit weer zal het water aanzwellen tot een vloed die alles en iedereen vernietigt. Als Ik de boog in de wolken zie verschijnen, zal Ik denken aan het eeuwigdurende verbond tussen God en al wat op aarde leeft.'

Gebed en moment van stilte

Lied: Lied van de grote liefde

Uittocht uit de slavernij

Exodus 14: 9-13a

De Egyptenaren achtervolgden hen, en haalden hen in bij Pi-Hachiroth, waar het volk van Israël zijn kamp had opgeslagen, dicht bij de zee, tegenover Baäl-Sefon. Toen de Israëlieten de farao zagen naderen, met al zijn paarden, wagens en ruiters en al zijn voetvolk, werden ze doodsbang en riepen ze de ENE luidkeels om hulp. Ze zeiden tegen Mozes: 'Waren er soms in Egypte geen graven, dat u ons hebt meegenomen om in de woestijn te sterven? Hoe kon u ons dit aandoen?! Waarom hebt u ons uit Egypte weggehaald? Hebben we niet al in Egypte gezegd: "Laat ons toch met rust, laat ons maar als slaven voor de Egyptenaren werken, want dat is altijd nog beter dan om te komen in de woestijn"?' Maar Mozes antwoordde het volk: 'Wees niet bang, wacht rustig af. Dan zult u zien hoe de ENE vandaag voor u de overwinning behaalt.'

Gebed en moment van stilte

Lied: Uittochtlied

Exodus 14: 21-28

Toen hield Mozes zijn arm boven de zee, en de ENE liet de zee terugwijken door gedurende de hele nacht een krachtige oostenwind te laten waaien. Hij veranderde de zee in droog land. Het water spleet, en zo konden de Israëlieten dwars door de zee gaan, over droog land; rechts en links van hen rees het water op als een muur. De Egyptenaren achtervolgden hen, alle paarden en wagens van de farao en al zijn ruiters gingen achter hen aan de zee in. Maar in de morgenwake keek de ENE vanuit de vuurzuil en de wolkkolom neer op het Egyptische leger en zaaide paniek onder hen. Hij liet de wielen van de wagens vastlopen, zodat de Egyptenaren met moeite vooruitkwamen. ‘Laten we vluchten!’ riepen ze. ‘De ENE steunt de Israëlieten, Hij strijdt tegen ons!’

De ENE zei tegen Mozes: ‘Strek je arm uit boven de zee; dan stroomt het water terug, over de Egyptenaren en over al hun wagens en ruiters.’ Mozes gehoorzaamde, en toen de dageraad aanbrak, stroomde de zee terug naar haar gewone plaats. De Egyptenaren vluchtten het water tegemoet, de ENE dreef hen regelrecht de golven in. Het terugstromende water overspoelde het hele leger van de farao, al zijn wagens en ruiters, die achter de Israëlieten aan de zee in gereden waren; niet een van hen bleef in leven.

Gebed en moment van stilte

Lied: Psalm 76 (Ik ben niet van nergens)

Het dal des doods

Ezechiël 37:1-14 (NBV-21)

Ik werd opnieuw door de hand van de ENE gegrepen. Zijn geest voerde mij mee en Hij zette mij neer in een dal vol beenderen. Ik moest er aan alle kanten omheen lopen, en zo zag ik dat er verspreid over het dal heel veel beenderen lagen, die helemaal waren uitgedroogd. De ENE vroeg mij: ‘Mensenkind, kunnen deze beenderen weer tot leven komen?’ Ik antwoordde: ‘ENE, mijn God, dat weet U alleen.’ Toen zei Hij: ‘Profeteer, en zeg tegen deze beenderen: “Dorre beenderen, luister naar de woorden van de ENE! Dit zegt God, de ENE: Beenderen, Ik ga jullie adem geven zodat jullie tot leven komen. Ik zal jullie pezen geven, vlees op jullie laten groeien en jullie met huid overtrekken. Ik zal jullie adem geven zodat jullie tot leven komen. Dan zullen jullie beseffen dat Ik de ENE ben.”’ Ik profeteerde zoals mij was opgedragen. Zodra ik dat deed hoorde ik een geluid, er klonk een geruis van botten die naar elkaar toe bewogen en zich aaneenvoegden. Ik zag pezen

zich aanhechten en vlees groeien, ik zag hoe er huid over de botten heen trok, maar ademen deden ze nog niet. Toen zei Hij tegen mij: ‘Profeteer tegen de wind, profeteer, mensenkind, en zeg tegen de wind: “Dit zegt God, de ENE: Kom uit de vier windstreken, wind, en blaas in deze doden, zodat ze weer gaan leven.”’ Ik profeteerde zoals Hij mij gezegd had, en de lichamen werden met adem gevuld. Ze kwamen tot leven en gingen op hun voeten staan: een onafzienbare menigte. En Hij zei tegen mij: ‘Mensenkind, deze beenderen zijn het volk van Israël. Het zegt: “Onze botten zijn verdord, onze hoop is vervlogen, onze levensdraad is afgesneden.” Profeteer daarom en zeg tegen hen: “Dit zegt God, de ENE: Mijn volk, Ik zal jullie graven openen, Ik laat jullie uit je graven komen en Ik zal jullie naar het land van Israël brengen. Mijn volk, als Ik je graven open en jullie uit je graven laat komen, zullen jullie beseffen dat Ik de ENE ben. Ik zal jullie mijn adem geven zodat jullie weer tot leven komen, Ik zal jullie in je eigen land laten wonen, en jullie zullen beseffen dat Ik de ENE ben. Wat Ik gezegd heb, zal Ik doen – zo spreekt de ENE.”’

Gebed, afgewisseld met als acclamatie “kyrie eleison, wees met ons begaan, doe ons weer verrijzen uit de dood vandaan”

ONDERWEG NAAR HET LICHT

Processie

Als symbool voor dat wij leven in ballingschap en dat wij mensen altijd onderweg zijn, trekken wij samen in een stoet door de kerk. Wij maken de beweging van duisternis naar licht, van dood naar leven. In het hoogkoor van de kerk zullen wij het licht ontvangen. Vervolgens dragen wij het licht onder begeleiding van de muziek hier naar binnen. Wie slecht ter been is, kan er voor kiezen om hier te blijven zitten. Het licht wordt dan voor jullie binnengedragen. Wanneer ieder weer op zijn plek zit, zullen wij het licht met elkaar delen.

Processie

Liederen tijdens de processie

- *Als God ons thuisbrengt (oude melodie)*
- *Als alles duister is*

Lied na het binnenbrengen van het licht: zuivere vlam, verdrijf met uw licht, de schaduw van de dood

EEN NIEUWE DAGERAAD

Delen van het licht

Loflied op het licht: Klimmende zon

Doopgedachtenis met als acclamatie “dat wij volstromen met levensadem”

PASEN

Matteüs 28: 1-10

Na de sabbat, bij het ochtendgloren van de eerste dag van de week, kwam Maria van Magdala met de andere Maria naar het graf kijken. Plotseling begon de aarde hevig te beven, want een engel van de ENE daalde af uit de hemel, liep naar het graf, rolde de steen weg en ging erop zitten. Hij lichtte als een bliksem en zijn kleding was wit als sneeuw. De bewakers beefden van angst en vielen als dood neer. De engel richtte zich tot de vrouwen en zei: ‘Wees niet bang, ik weet dat jullie Jezus, de gekruisigde, zoeken. Hij is niet hier, Hij is immers uit de dood opgewekt, zoals Hij gezegd heeft. Kijk, dit is de plaats waar Hij gelegen heeft. En ga nu snel naar zijn leerlingen en zeg hun: “Hij is opgewekt uit de dood, en dit moeten jullie weten: Hij gaat jullie voor naar Galilea, daar zul je Hem zien.” Onthoud dat ik jullie dit gezegd heb.’ Ontzet en opgetogen verlieten ze het graf; ze haastten zich om het aan zijn leerlingen te vertellen. Op dat moment kwam Jezus hun tegemoet en groette hen. Ze liepen op Hem toe, grepen zijn voeten vast en aanbaden Hem. Daarop zei Jezus: ‘Wees niet bang.’

Gebed

Zegen

Lied: Dan zal ik leven